

Vergaderjaar 2018–2019

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 582

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 december 2018

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de vragen van de vaste Commissie van Financiën over het advies van het Bureau ICT-toetsing (BIT) op het project Rehosting AGS/DTV.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. Snel

Antwoorden op vragen van de vaste commissie van Financiën over het advies van het Bureau ICT-toetsing (BIT) op het project Rehosting AGS/DTV.

1. Welke andere projecten van meer dan 5 miljoen euro zijn er bij de Belastingdienst?

Antwoord op vraag 1:

Over alle projecten met een meerjarige ICT-component van ten minste € 5 miljoen wordt jaarlijks verantwoording afgelegd via het Rijks ICT-dashboard en via de aan de Kamer aangeboden Jaarrapportage Bedrijfsvoering. Het betreft de projecten van de Belastingdienst opgenomen in onderstaand overzicht.

Digitaal Archief (DA)
Digitalisering Notariële Informatie (DNI)
Innen op Aangifte (IOA)
Klantoptimalisatie Schenk- en Erfbelasting (KOS)
Mini One Stop Shop (MOSS)
Multi Kanaal Mededelen (MKM)
Programma Regie Modernisering IV-landschap (MIV)
Rationalisatie Auto
Rationalisatie Overige middelen Aangifte
Roadmap Inning
Robuust Betalingsverkeer
Union Customs Code / Multi Annual Strategic Plan (UCC/MASP)
Vervanging aangiftesystemen Douane (AGS)
Vervanging TOP-Suite
Rehosting Aangifte Systeem / Douane Tarief Voorziening (AGS/DTV)
Stroomlijnen Rood Blauw (SRB)
Automatic Exchange of Information (AEOI)
Rationalisatie Auto BPM
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

2. Kan de regering voor die projecten de BIT-adviezen aan de Kamer doen toekomen?

Antwoord op vraag 2:

De projecten voor het Union Customs Code/Multi Annual Strategic Plan (bijlage bij Kamerstuk 31 934, nr. 10), de Investeringsagenda (bijlage bij Kamerstuk 31 066, nr. 375) en het project Rehosting Aangifte Systeem/ Douane Tarief Voorziening zijn allemaal aangemeld en voorzien van een BIT-advies. Deze zijn reeds naar de Kamer gestuurd. Op dit moment loopt een BIT-toets op de «Roadmap Inning». Daarnaast worden de volgende projecten aangemeld bij het BIT in 2019: UBO-Register (Ultimate Beneficial Owner), het Programma Regie Modernisering IV-landschap (MIV), Digitaal Archief, Multi Kanaal Mededelen plateau 1 en 2, Foreign Account Tax Compliance Act (FACTA) en Common Reporting Standard (CRS), Schenk- en Erfbelasting (KOS), Digitalisering Notariële Informatie en de Release IH Jaaraanpassingen. Het BIT is reeds op de hoogte van de aanmelding van deze projecten in het komende jaar. Zodra de adviezen over deze projecten beschikbaar zijn, worden ze aan de Kamer aangeboden. De andere projecten in het overzicht onder antwoord 1 zijn niet voorzien van een BIT advies. Over de timing van aanmelding vindt overleg plaats met het BIT.

3. Het BIT geeft aan alleen in te gaan op de belangrijkste risico's. Welke andere risico's zijn geconstateerd?

Antwoord op vraag 3:

Zoals bekend rapporteert het Bureau ICT-toetsing in het advies alleen over de risico's waarbij de voornaamste effecten worden voorzien voor het slagen van ICT-projecten. Ik heb van het Bureau ICT-toetsing geen overzicht ontvangen van overige risico's en heb van het Bureau ICT-toetsing begrepen dat dit overzicht er niet is, omdat zij zich niet op de overige risico's richt.

4. Welke groei wordt er de komende jaren verwacht in de aantallen te verwerken aangiftes? Kunt u een scenario met een «harde» Brexit en een scenario met een «zachte» Brexit schetsen?

Antwoord op vraag 4:

De aangiftestroom (berichten) neemt toe ten gevolge van bijvoorbeeld e-commerce en de Brexit. Ten opzichte van de huidige aantallen berichten wordt bij een harde Brexit gerekend met een volumegroei in het invoer proces van 18% en in het Uitvoerproces met een stijging van 33%. De applicatie Aangifte Systeem (AGS) is toegerust om dergelijke aantallen te kunnen verwerken.

5. Waarom vindt de Belastingdienst Advanced Interactive eXecutive (AIX) geen strategisch platform meer?

Antwoord op vraag 5:

De hardware en het besturingssysteem (POWER/AIX platform) waarop de software draait, overlapt qua inzetgebied met een ander hardware en besturingssysteem (X86/LINUX platform) dat deel uitmaakt van het IT-landschap van de Belastingdienst. Uit onderzoek in 2009 en 2010 blijkt dat het inefficiënt is beide platforms naast elkaar te handhaven. In een vergelijking scoorde het platform X86/LINUX beter op toekomstvastheid en op kosten en zodoende geeft de Belastingdienst voor de toekomst de voorkeur aan X86/LINUX. Het gebruik van POWER/AIX wordt sindsdien afgebouwd.

6. Waarom wordt er eerst geïnvesteerd in AIX waarbij de Belastingdienst aangeeft op termijn afscheid te willen nemen van het Power Systems in combinatie met AIX?

Antwoord op vraag 6:

Het afbouwen van het gebruik van het besturingssysteem AIX is een traject van vele jaren. In de tussentijd mag de continuïteit niet in gevaar komen. Zolang er nog applicaties draaien op het AIX-platform blijft het daarom noodzakelijk dit platform te onderhouden. Enkel het (hoogst) noodzakelijke onderhoud vindt plaats op het technische platform.

7. Het BIT ziet het huidige platform niet als oorzaak. Welke oorzaken voor de huidige beperkte beschikbaarheid van het platform ziet het BIT?

Antwoord op vraag 7:

Het Bureau ICT-toetsing geeft hierover op bladzijde drie van het advies het volgende aan: «De Belastingdienst heeft onvoldoende inzicht in de oorzaken van de beperkte beschikbaarheid. Er zijn binnen de Belastingdienst meerdere definities en registraties van beschikbaarheid van de aangifteketen en de applicaties. Er ontbreekt een gecombineerde analyse vanuit de infrastructuur, de applicaties en de processen met inzicht in de feitelijke situatie.

Uit onze analyse komen belangrijker oorzaken van de verstoringen naar voren die migratie naar Z Systems (mainframe computers) niet wegneemt:

- Het programma dat een koppelsysteem vormt met Douanesystemen voor risicoanalyse, genaamd «PRISMA», en voor de registratie van zekerheidsstellingen, genaamd «KIS», zijn kwetsbaar.
- Aanpassingen in de applicaties en koppelvlakken met deze randsystemen dragen potentieel veel meer bij aan de verbetering van de beschikbaarheid dan migratie naar Z Systems (mainframe computers).
- Regulier onderhoud bij de uitrol van nieuwe releases van Rehosting Aangifte Systeem en Douane Tarief Voorziening systeem duurt langer dan gepland. De aangifteketen is daardoor langer onbeschikbaar dan voorzien.»

8. Wat is de oorzaak/verklaring voor de verhoging van de kosten? Welk initiatief is er voorafgaand aan de BIT-toetsing genomen om de kostenstijging te beperken?

Antwoord op vraag 8:

De initiële inschatting dat de kosten hoger zouden worden is gebaseerd op de gedachte dat in de nabije toekomst geschaald moet worden tot ongeveer 30 aangiftes per seconde in combinatie met een verhoogde beschikbaarheidseis van het platform. Zo verlopen in 2020 alle aangiftes van de Douane via het aangiftesysteem en zorgt e-Commerce voor extra aangiften die verwerkt moeten worden. Dit maakt dat er een robuust systeem moet staan dat de forse verhoging aan kan ten opzichte van de huidige verwerking van 2 aangiftes per seconde.

Door de Douane is het initiatief genomen om – voorafgaand aan de BIT-toetsing – te onderzoeken of de initiële inschatting klopt. Uit het onderzoek komt naar voren dat kan worden volstaan met een eis voor schaling van minimaal 14 en maximaal 20 aangiftes per seconde. Dit is door de leverancier in een extern testlaboratorium met goed gevolg getest. Uit de test kwam tevens naar voren dat er optimalisaties mogelijk zijn in de applicatie, hetgeen de kosten van het rehosten en opschalen beperkt. Zonder aanpassingen van het platform, maar wel door optimalisatie van de applicatie kunnen momenteel maximaal 14 aangiftes per seconde worden verwerkt.

9. Kan de Belastingdienst motiveren waarom er beperkt is onderhandeld op prijs?

Antwoord op vraag 9:

Het Bureau ICT-Toetsing stelt dat er nauwelijks is onderhandeld over de prijs. Zoals vermeld in mijn bestuurlijke reactie (Kamerstuk 26 643, nr. 554) zijn de feitelijke onderhandelingen met de leverancier – binnen het

huidige mantelcontract – niet opgestart. Wel is bij de leverancier informatie ingewonnen over mogelijke kosten van toekomstige groei vanuit diverse aangiftestromen van de Douane.

De aanbevelingen uit het BIT-advies en de binnen overige onderdelen van de rijksoverheid opgedane en gevalideerde ervaringen worden in toekomstige onderhandelingen meegenomen. Bij onderhandelingen stelt de Belastingdienst alles in het werk tot zo gunstig mogelijke voorwaarden te komen.

10. Zijn er soortgelijke situaties bij andere projecten van de Belastingdienst?

Antwoord op vraag 10:

Het is gebruikelijk dat in de voorfase van een project een uitvraag naar de ingeschatte kosten wordt gedaan. De ingeschatte kosten zijn een onderdeel van de Business Case. Onderhandelingen over de prijs vinden in een latere fase van het inkoopproces plaats.

11. Is er sprake van fraude bij de aanbesteding van het Douane project Rehosting AGV/DTV?

Antwoord op vraag 11:

Er is geen sprake van een aanbesteding maar van het – binnen het huidige mantelcontract – inwinnen van informatie over mogelijke kosten ten gevolge van toekomstige groei vanuit diverse aangiftestromen van de Douane. Er is geen sprake van fraude.

12. Welke lessen zijn uit dit project geleerd?

Antwoord op vraag 12:

Het project Rehosting AGS/DTV is naar aanleiding van het BIT-advies niet gestart. De toegevoegde waarde van het laten uitvoeren van BIT-toets, vóór aanvang van een project, is hiermee onderstreept.

13. Waarom is het BIT-advies niet binnen vier weken aan de Kamer verstuurd?

Antwoord op vraag 13:

De vertraging in verzending is veroorzaakt door samenvallen van het definitieve BIT-advies en het opstellen van de bestuurlijke reactie door de Belastingdienst met het zomerreces.

14. Hoeveel uitgaven aan het project Rehosting AGS/DTV zijn er tot nu toe gedaan?

Antwoord op vraag 14:

Aan de uitvoering van het project zijn geen uitgaven gedaan aangezien het project Rehosting Aangifte Systeem / Douane Tarief Voorziening (AGS/DTV) – op advies van het BIT – niet is gestart.

Wel is in de voorbereiding een test uitgevoerd door de leverancier in een gespecialiseerd testlab om:

- Vast te stellen of de applicaties AGS en DTV schaalbaar zijn tot de door Douane geëiste aantallen;
- te testen of de applicaties verder geoptimaliseerd kunnen worden en;

- te testen of het ontwerp van het onderliggende platform de gewenste beschikbaarheid voldoende ondersteunt.

De test heeft € 1,1 mln. en 100 werkdagen aan begeleiding door medewerkers van de Belastingdienst gekost.

15. Draagt de huidige leverancier ook resultaatverantwoordelijkheid ten aanzien van de knelpunten betreffende beschikbaarheid?

Antwoord op vraag 15

Voor de applicatie op het besturingssysteem AIX geldt dat de leverancier resultaatverantwoordelijkheid draagt voor realisatie van verstrekte opdrachten. Ten aanzien van de infrastructuur zijn er met de leverancier contracten voor de hard- en software. Als deze applicaties een kritieke fout bevatten, kan een incident worden aangemeld bij de leverancier en zijn er contractuele afspraken over hoe snel men moet reageren en incidenten moet oplossen.

16. Kan verduidelijkt worden waarom het aanvankelijke aanbod van de leverancier voor het nieuwe platform met 12 miljoen euro is verhoogd, terwijl het te leveren product hetzelfde is?

Antwoord op vraag 16:

Als vermeld bij vraag 9 zijn de onderhandelingen niet doorgezet. Er kan goedkoper worden ingekocht als er in één keer capaciteit wordt ingekocht in plaats van iedere keer in kleine delen. Het eerste aanbod was gebaseerd op dat scenario.